5 JAAR PREVENTIEWERK

EEN BLIK ACHTER DE SCHERMEN

Oost-Vlaanderen

DE ROLVERDELING

West-Vlaanderen

Agnes De Decker
Terapiecentrum Sint-Niklaas 03/777.66.05

Hilde Vanhuele
C.G.G. Oostende 059/50.05.00

Brabant

Michele Staelens
C.G.G Leuven 016/23.27 28

Roos De Venter
C.G.G. Oostende 059/50.05.00

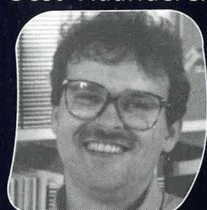

Veerle De Leener
C.G.G. Leuven 016/23.27.28

Luc Wouters
C.G.G. Roeselare 051/22.51.92

Oost-Vlaanderen

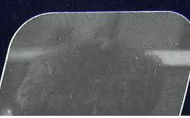

Mia De Bock
Primavera Brussel 02/478.90.90

Marc Tack
C.A.T. Gent 09/223.89.99

Wordt vervolgd...

GENERIEK...

ORGANISEREN IS REGISSEREN.

Alcohol- en drugpreventie is een enorm ruim begrip. Als puntje bij paaltje komt, is preventie ook een kwestie van kwaliteitsvol onderwijs. Van zinvolle tijdsbesteding, van woon- en werkgelegenheid. Dat alles regisseren is echter zo massaal, dat zelfs Cecil B. Demille er een kluif aan zou hebben. Om 5,5 miljoen Vlamingen te bereiken, heb je daarom sleutelfiguren nodig. Zij kennen immers de mensen tot wie ze zich richten: hun problemen, hun noden en hun verwachtingen. Preventie doe je immers niet enkel van op een kantoor of tijdens een lezing of info-avond, preventie doe je dag in dag uit, in de leefwereld van je doelgroep.

IEDER ZIJN ROL

Om aan drugpreventie te doen, hoef je geen specialist inzake drugs te zijn. Je moet wel alles weten over gedrag en opvoeding en hoe je er wat kan aan doen. En om echt geknipt te zijn voor die rol, moet je problemen kunnen herkennen, moet je soms ook kunnen doorverwijzen. Per provincie zijn er in de Centra Geestelijke Gezondheidszorg twee full-time preventiewerkers. Zij nemen elk een deel van de provincie voor hun rekening. Bij de VAD, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, staan 2 full-times in voor de coördinatie. Zij zorgen ervoor dat het preventiewerk overal gelijkvormig is en in goede banen loopt. Zij schrijven als het ware de scenario's voor het preventiewerk in Vlaanderen.

DE PRODUCENTEN (EN DE CENTEN)

In 1987 verscheen de Richtnota Drugpreventie en Hulpverlening. In 1988 werd, in opdracht van de toenmalige minister Lenssens, de daad bij het woord gevoegd en werd het preventiewerk op touw gezet. Het preventiewerk zelf valt nu onder de verantwoordelijkheid van het Vlaams Ministerie van Welzijn en Gezin, de coördinatie onder dat van Sociale Aangelegenheden. Vertegenwoordigers van deze kabinetten zetelen, samen met afgevaardigden van de administratie, de Centra Geestelijke Gezondheidszorg en de VAD, in de Stuurgroep Preventiewerk.

'Ik neem nooit nog XTC...'

PREVENTIE OP SCHOOL

Tot voor kort was drugpreventie zowat synoniem voor drugprobleem en dat was wel het laatste wat een school wou toegeven. Vandaag zijn zowel schooldirecties, leraars als ouders het erover eens dat je toch je ogen niet kan sluiten voor deze realiteit en dat voorkomen sowieso beter is dan genezen.

'Als PMS doe je aan schoolbegeleiding, leerlingenbegeleiding, zowel bij problemen als ervoor. En dat doe je niet alleen door hen te informeren, maar ook door waarden aan te brengen zoals bewuster leven, bewuster kiezen. En dat is toch ook een essentie binnen de preventie.' Theo Oste, PMS Sint-Niklaas.

De eerste vraag is: hoe staat een school tegenover drugs? 'We zijn er natuurlijk tegen' is daar geen antwoord op. Wel: wat doen wij dan zoal om drugs buiten te houden ? Hoe lossen we eventuele problemen toch op ? Hoe pakken we 'probleemgevallen' aan ? Een school moet een pasklaar antwoord hebben op die vragen, kortom, moet een heus drugbeleid voeren. Om zo'n drugbeleid op te zetten, komen de preventiewerkers een flink handje toesteken. Zij verzorgen pedagogische studiedagen, thematische klasseraden en ondersteunen de school ook met lespakketten, informatie- en videomateriaal. Zij geven vorming (of verwijzen naar bestaande vormingscursussen) aan leerkrachten, aan PMS/MST-medewerkers en aan ouders. En indien er daadwerkelijk drugproblemen optreden, springen zij ook echt in de bres.
Een drugbeleid moet echter niet in het kader van één school bekeken worden. Vaak worden ruimere plannen uitgewerkt, samen met meerdere scholen uit een regio. Ook wordt er overlegd met verscheidene organisaties op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap.

Enkele projecten: Tralies in Wonderland: een videopakket voor basisscholen in '89-90. Ouders & Drugs pakket, discussieteksten: Een drugbeleid op school. Vele artikels in tijdschriften en vakbladen. Studiedagen, Begeleidersmap Pedagogische studiedag.

'Wat?
Drugs? In mijn bedrijf?'

PREVENTIE IN BEDRIJVEN

Iedereen is het erover eens dat alcohol en arbeid niet samengaan. En als dat af en toe toch gebeurt, dan blijft het een groot taboe. Dat taboe doorbreken en het tegelijkertijd aanpakken, is een taak van de preventiewerkers.

In de managementsfeer is 'een bedrijf gezond maken' synoniem voor 'rendabel maken'. In het preventiewerk geldt hetzelfde. Een bedrijf met alcohol- of andere drugproblemen heeft immers vaak te kampen met meer werkverzuim, arbeidsongevallen, demotivatie, enz. En de probleemgevallen zijn vaak zelf de dupe. Daarom is het, zowel voor het bedrijf als voor de werknemers, zo belangrijk om een alcohol- en drugbeleid uit te werken. De preventiewerkers adviseren en begeleiden bedrijven in het opzetten van zo'n concreet beleid. Zij overleggen met het management, met medisch-sociale- en veiligheidsdiensten, met werknemers- en werkgeversorganisaties. Zij geven trainingen aan sleutelpersonen binnen het bedrijf en stellen hen effectieve informatiepakketten ter beschikking.

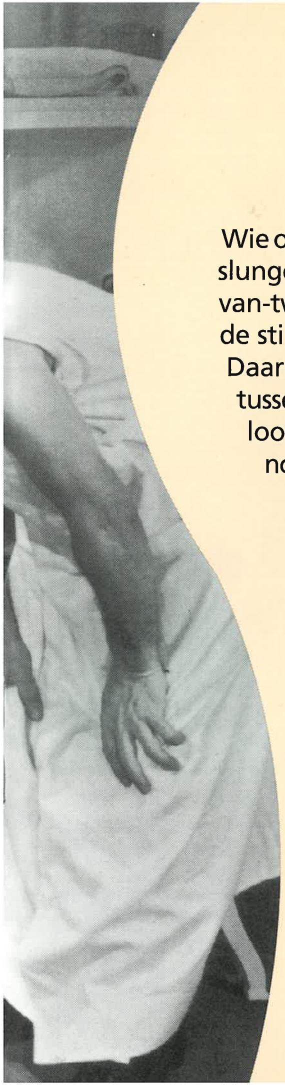
'... Begin '92 kregen de leidinggevenden een training in het herkennen van functioneringsproblemen ten gevolge van alcoholisme. Geen enkele training heeft zo hoog gescoord.' Dr. Ilse Snoeks, Hoofd Bedrijfsgeneeskunde Esso Benelux.

Preventiewerk in bedrijven staat nog in zijn kinderschoenen in Vlaanderen. Maar, aan de enthousiaste reacties van bedrijven te oordelen, zal het binnen de kortste tijd met reuzestappen vooruitgaan.

Enkele projecten: 'Alcohol en arbeid', een beleidsmodel. 'Alcohol en werk', een algemene voorlichtingsfolder, 'Een strategie voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs in bedrijven'. De trainingsmap voor leidinggevenden. Diverse colloquia, vormingscycli en trainingen.

'Hij heeft teveel pillen geslikt, dokter...'

DE WELZIJNS- EN GEZONDHEIDSSECTOR

Wie over drugs spreekt, denkt dadelijk aan de slungelige junkie. Minder aan de drinkebroer-van-twee-huizen-verder en nog minder aan de stille bejaarde met zijn voorraad pilletjes. Daarom ziet men ook niet altijd het verband tussen drugs en ontwortelde gezinnen, werkloosheid, verkrotte woningen. Preventie is nochtans ook zorgen voor een beter welzijn.

'(Preventie is) voor velen een verrijking, voor anderen een doorbreken van vooroordelen, voor nog anderen een ruggesteuntje om de dagdagelijkse en soms uitzichtloos lijkende problemen bij bejaarden en gezinnen beter aan te kunnen.' William Fourie, Solidariteit voor het Gezin.

Het spreekt dus vanzelf dat er een grote samenwerking is tussen de preventiewerkers en de verschillende welzijns- en gezondheidsdiensten, zoals OCMW, JAC, CGG, CLG, CBJ, gezins- en bejaardenhelpsters, buurtwerkers en ook huisartsen. Het preventiewerk leidt hen op om problemen met alcohol, medicatie en drugs vroegtijdig te herkennen. Preventiewerkers zijn vaak ook de schakel tussen deze verschillende diensten, zodat informatie en ervaringen kunnen uitgewisseld worden, gezamenlijke activiteiten kunnen gepland worden, enz.

'Preventiewerk betekent het aanbrengen van konkrete werkideeën, inhoudelijk stofferen van activiteiten. Het is vooral ook een basis en een 'denkstoftank' om op terug te vallen, wanneer het je even ontbrak aan 'know-how'.' Raf De Hertogh, Jongeren Advies Centrum.

Enkele projecten: Vroegdetectie van alcoholproblemen in de huisartsenpraktijk. OCMW videoproject. Drugpreventie binnen de instellingen bijzondere jeugdzorg.

'Mmm, roken we straks nog 'n jointje, schat?'

DRUGS, ALCOHOL EN VRIJE TIJD

Misschien juist door problemen op school of op het werk. Misschien uit verveling, de drang naar iets nieuws of gewoon voor de fun... Feit is dat je dikwijls met drugs of alcohol in contact komt in je vrije tijd. Het doorzakkertje na het werk, het pilletje XTC in de disco, het jointje in de kroeg. En dat vrijetijdsmilieu is nu net een moeilijk aan te pakken sector voor preventiewerkers. Wat niet betekent dat we bij de pakken blijven zitten...

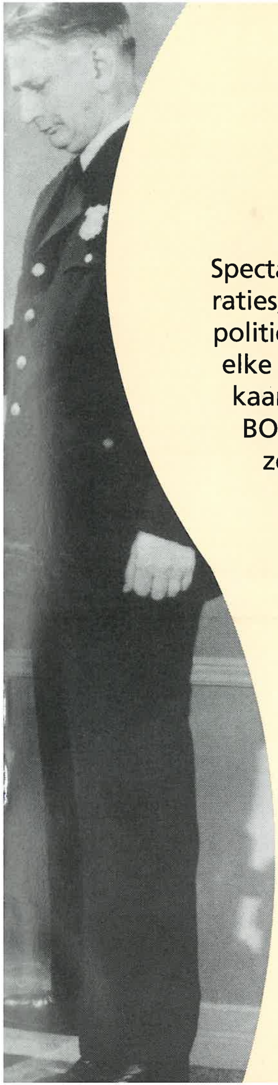
'Vanuit onze jeugdhuispraktijk groeide het bewustzijn om te evolueren van het puur recreatieve naar het meer sociale. Preventie werd het sleutelwoord...' Piet De Muynck, Jeugdwerker Aalter.

Jeugdclubs en -verenigingen zijn zich meer en meer bewust van hun verantwoordelijkheden. Hen verstrekken wij advies en vorming, in verband met drug- en drankgebruik. Wij ondersteunen hen met informatie en materiaal. Lesgevers in socioculturele verenigingen kunnen bij ons terecht voor een praktijkgerichte opleiding. Vrije tijd is echter een nog (groot) onontgonnen terrein voor het preventiewerk. Vrije tijd is per definitie vrij en dus niet zo georganiseerd. Er zijn sportclubs, jeugdcafés, dancings... Maar nu zelfs meer en meer café- en discotheekuitbaters tuk zijn op een clean imago, is de weg in elk geval vrij voor het preventiewerk.

Enkele projecten: De Kater komt later: project voor jeugdbewegingen en jeugdwerk. - Drink Wijs campagne - Ouders & Drugs pakket voor socioculturele organisaties - Project drugpreventie in Vlaamse horeca.

'Jaja, het begint altijd met één glaasje...'

POLITIE EN JUSTITIE

Spectaculaire drugvangsten, undercover operaties, grootscheepse razzia's... De link tussen politie en drugs is geen nieuws, we zien het elke dag op TV. Al was het maar in Amerikaanse feuilletons. Dat politie, rijkswacht, BOB, het parket ook preventief werk verzetten is minder bekend. Politiemensen zijn niet alleen uitstekend op de hoogte van drugs, ze weten ook dat ze op de steun van het preventiewerk kunnen rekenen.

'Een preventiewerker wordt in een team steeds ervaren als een dynamische en vooral deskundige kracht. Zijn specialistische kennis is een grote hulp bij de organisatie van het doelbereik, de ontwikkeling van preventiemiddelen en -methodes.(...) De levendige kennis en de wetenschappelijke bagage van de preventiewerker betekent voor ons een bijzondere inbreng.'
F. Carlier, Directeur van de Oostvlaamse Politieacademie.

Tussen politiediensten en het preventiewerk bestaat er een wisselwerking. Wij geven hen training, zij ondersteunen onze campagnes. Samen overleggen wij zowel lokaal als regionaal het drug- en alcoholbeleid. Ook is er ruimte voor specifieke programma's, zoals het experimenteel trainingsprogramma voor gedetineerden.

Enkele projecten: De Drink Wijs campagne. Alcohol en Verkeer Cursus in gevangenissen.

PREVENTIE OP LOKAAL VLAK

We hadden het er al over in de inleiding: preventiewerk is veldwerk. Preventiewerkers zijn samen-werkers. Op nationaal vlak van de daken schreeuwen is zinloos, als je de lokale overheden niet mee hebt. Een drugbeleid in één school is een druppel op een hete plaat, als drie straten verder drugs welig tieren. Preventiewerk is inderdaad veel regisseren: verschillende sectoren en overheden samen aan tafel krijgen. En liefst zo weinig mogelijk improviseren: streven naar een gemeenschappelijke visie en aanpak.

'Als je met de handen in 't haar zit en samen met de jeugdraad, scholen, politie en rijkswacht, bijna de moed verliest (...) dan wijst preventiewerk de weg, de kaart en het kompas. De weg van onderbouwde vorming, bedachtzaam handelen, vastberadenheid en wederzijds begrip...' Jan Margot, Schepen te Dilbeek.

Als de preventiewerkers zich richten op het plaatselijke jeugdwerk, het onderwijs, de welzijnszorg, enz... zijn ook burgemeester en schepenen hierbij betrokken. De preventiewerkers zorgen wel voor het materiaal om campagnes te ondersteunen en om de bevolking te sensibiliseren, maar als de lokale overheden niet achter hen staan, brengt het weinig zoden aan de dijk. De gemeenteraad, de politieagent, de leerkracht, de jeugdleider, de wijkverpleegster... in het preventiewerk spelen zij allemaal een rol.

DE ROLVERDELING
vervolg.

Limburg

Antwerpen

Marjet Vanderstraeten
C.A.D. Hasselt 011/27.42.98

Peter Aertsen
C.G.G Mechelen 015/42.08.32

Coördinatie

Marijs Geirnaert
V.A.D. Brussel 02/422.49.73

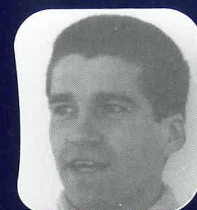
Selm Nelissen
Altox Antwerpen 03/235.21.74

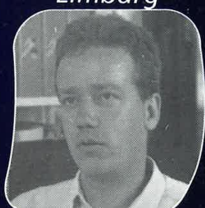

Ilse De Maeseneire
V.A.D. Brussel 02/422.49.74

Eric Nysmans
C.G.G. Turnhout 014/41.09.67

Limburg

Jean-Paul Wydoodt
V.A.D. Brussel 02/422.49.69

Carlo Baeten
C.A.D. Hasselt 011/27.42.98

VAD

Gustave Schildknechtstraat 9, 1020 Brussel
Tel.: 02/422.49.69 - Fax: 02/422.49.79